Pecyn Cyhoeddus

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa,
Aberaeron, Ceredigion SA46 0PA
ceredigion.gov.uk

21 Chwefror 2024

Annwyl Syr / Fadam

Ysgrifennaf i'ch hysbysu y cynhelir Cyfarfod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd o bell trwy-fideo-gynhadledda, Ddydd Mercher, 28 Chwefror 2024 am 10.00 am i drafod y materion canlynol:

1. Ymddiheuriadau

2. Datgelu buddianau personol / buddiannau sy'n rhagfarnu

3. I ystyried Cofnodion y cyfarfod blaenorol ar unrhyw faterion sy'n codi (Tudalennau 3 - 6)

4. I ystyried adroddiad ar bapur trafod ar gyfer ffrydio byw pwyllgorau ychwanegol (Tudalennau 7 - 8)

5. I ystyried adroddiad ar Brotocol Ddrafft ar gyfer Cynghorwyr sy'n cynrychioli wardiau aml-leoliad (Tudalennau 9 - 14)

6. I ystyried adroddiad ar ganfyddiadau arolwg ar gyfleusterau ymchwil (Tudalennau 15 - 18)

7. I ystyried adroddiad ar ddiweddariad ar Raglen Sefydlu Aelodau 2022 a hyfforddiant parhaus (Tudalennau 19 - 26)

8. I ystyried adroddiad ar Lesiant a Diogelwch Personol - Canllaw i Gynghorwyr (Tudalennau 27 - 38)

9. I ystyried eitemau ar y flaenraglen

10. Unrhyw fater arall y penderfyn'ar Cadeirydd fod arno angen sylw brys gan y Pwyllgor

11. Eitem Agenda Atodol - I ystyried adroddiad ar Ganllawiau Drafft ar gyfer Cadeiryddion / Is-Gadeiryddion ar ohirio, atal neu derfynu cyfarfod ac ar gyfer ystyried eitemau eithriedig

Atgoffir yr Aelodau y dylent lofnodi'r Gofrestr Bresenoldeb

Darperir Gwasanaeth Cyfieithu ar y Pryd yn y cyfarfod hwn ac mae croeso i'r sawl a fydd yn bresennol ddefnyddio'r Gymraeg neu'r Saesneg yn y cyfarfod.

Yn gywir

Miss Lowri Edwards
Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

At: Gadeirydd ac Aelodau Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Weddill Aelodau'r Cyngor er gwybodaeth yn unig.

Cofnodion Cyfarfod y PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD a gynhaliwyd yn Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron ac o bell trwy fideo-gynhadledda ddydd Dydd Mercher, 20 Medi 2023

PRESENNOL: Cynghorydd Elizabeth Evans (Cadeirydd), Cynghorwyr Endaf Edwards, Gwyn James, Gareth Lloyd, Caryl Roberts a Mark Strong.

SWYDDOGION YN BRESENNOL: Lowri Edwards, Nia Jones, Elin Prysor

(10.00am - 10.47am)

1 Ymddiheuriadau
Dim.

2 Datgelu buddianau personol / buddiannau sy'n rhagfarnu
Dim.

3 I ystyried Cofnodion y cyfarfod blaenorol ac i ystyried unrhyw faterion sy'n codi
PENDERFYNWYD cadarnhau cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 9 Mehefin 2023 fel rhai cywir.

Materion yn codi
Gofynnodd Aelodau ynghylch y llinell amser ar gyfer gweithredu cyfarfodydd aml-leoliad, a chadarnhawyd y bydd adroddiad yn cael ei gyflwyno i Weithgor y Cyfansoddiad yn ddiweddarach y mis hwn, ac yna i'r Cyngor, ac y rhagwelir y bydd yn cael ei weithredu o fis Rhagfyr 2023.

4 I ystyried adroddiad ar newidiadau i Gylch Gorchwyl y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Cyflwynodd y Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Gwasanaethau Democrataidd yr adroddiad i'r Pwyllgor, gan nodi bod y gwelliannau'n cael eu cynnig er mwyn adlewyrchu geiriad Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, fodd bynnag, ni fydd hyn yn effeithio ar rôl y Pwyllgor.

Nododd yr Aelodau fod y ddeddfwriaeth yn gofyn bod y pwyllgor yn cyfarfod o leiaf unwaith y flwyddyn, ond roeddent yn falch bod y canllawiau'n nodi bod Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i anelu at gynnal cyfarfodydd o leiaf 3 gwaith y flwyddyn.

CYTUNWYD argymell y diwygiadau arfaethedig i'r Cyngor.

5 I ystyried adroddiad ar argymhelliad i gynnal arolwg Cynghorwyr mewn perthynas ag adnoddau ymchwil
Cyflwynodd y Rheolwr Corfforaethol, Gwasanaethau Democrataidd yr adroddiad i'r Pwyllgor gan nodi bod Canllawiau Statudol ac Anstatudol Llywodraeth Cymru ar gyfer Prif Gynghorau yng Nghymru, yn argymell y dylai'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ystyried darparu Cymorth a Gwasanaethau Ymchwil i Gynghorwyr drwy nodi'r llinell sylfaen o gymorth sydd eisoes ar gael, yna cydweithio gydag aelodau i nodi sut y gellid

datblygu'r gefnogaeth a'i pharamedrau gydag amser. Nid yw hyn yn ofynion statudol, ond mae'r canllawiau'n awgrymu y dylai'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd 'ystyried' hyn.

Nododd yr Aelodau y gefnogaeth llinell sylfaen bresennol a restrir yn Atodiad A, a'r arolwg Aelodau arfaethedig a gynhwyswyd yn Atodiad B, gan argymhell bod manylion yr hyfforddiant a'r gweithdai a ddarparwyd hefyd yn cael eu cynnwys. Nodwyd hefyd bod hyfforddiant gan Data Cymru ar 'Ddeall a Defnyddio Data' wedi'i drefnu yn ystod yr wythnosau nesaf, ac y byddai'n bwrpasol cynnal yr arolwg yn dilyn yr hyfforddiant.

CYTUNWYD i ofyn i Swyddogion gynnal arolwg Cynghorwyr mewn perthynas â'r cymorth sylfaenol sydd ar gael i Aelodau ar hyn o bryd ac unrhyw gymorth ychwanegol sydd ei angen.

6 I ystyred adrodddiad ar newidiadau i Gynllun Deisebau Cyngor Sir Ceredigion i gynnwys e-ddeisebau

Cyflwynodd y Rheolwr Corfforaethol, Gwasanaethau Democrataidd yr adroddiad i'r Pwyllgor gan nodi bod Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn gosod dyletswydd ar awdurdodau lleol i nodi cynllun deisebau, i gynnwys deisebau electronig. Cyflwynwyd Adolygiad ddrafft o Ddogfen O o Gyfansoddiad y Cyngor i'w hystyried.

Gofynnodd yr Aelodau ynghylch rhesymeg cyfnod cynlluniau deiseb, a nodwyd nad yw'r rheoliadau'n nodi amserlen; fodd bynnag, byddai uchafswm o 3 mis yn caniatáu i faterion gael eu hadrodd i'r Cabinet mewn dull amserol.

Gofynnod yr Aelodau hefyd rôl Trosolwg a Chraffu ar dderbyn deisebau. Nodwyd na fyddai pob deiseb yn cwrdd â'r meini prawf i'w hystyried gan Bwyllgor Trosolwg a Chraffu; fodd bynnag, byddai gwybodaeth yn ymwneud â deisebau ar gael ar wefan y Cyngor ac yn cael ei hadrodd ar agenda a chofnodion y Cabinet ac y gallai Cadeiryddion Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu benderfynu trafod unrhyw faterion sy'n codi sy'n berthnasol ac o ddiddordeb i'w pwyllgorau.

CYTUNWYD i gyflwyno argymehllion i Weithgor y Cyfansoddiad mewn perthynas â'r argymhellion arfaethedig.

7 I ystyried adroddiad ar Fframwaith Hunan-Asesu arfaethedig CLILC

Cyflwynodd y Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Gwasanaethau Democrataidd yr adroddiad i'r pwyllgor gan nodi bod CLILC yn y broses o ymgynghori ar y Fframwaith Hunanasesu Cymorth a Datblygu Aelodau drafft i ddisodli'r Siarter bresennol.

Nododd yr Aelodau eu bod yn hyderus bod Cyngor Sir Ceredigion yn bodloni'r mwyafrif o'r gofynion fel y nodir yn y fframwaith hunanasesu, ac nad oeddent yn cynnig unrhyw ddiwygiadau i'r ddogfen ddrafft.

8 Trafodaeth ar adolygu gwe-ddarlledu byw cyfarfodydd ychwanegol

Arweiniodd y Cynghorydd Gareth Lloyd drafodaeth ar gynyddu nifer y cyfarfodydd sy'n cael eu recordio, neu eu ffrydio'n fyw gan eu bod yn darparu

cofnod hanesyddol pwysig, ac yn rhoi cyfle i ystyriaethau gael eu hadolygu yn ddiweddarach.

Nododd Swyddogion fod cyfarfodydd y Cyngor a'r Cabinet yn cael eu ffrydio ar hyn o bryd ar dudalennau Facebook y Cyngor a'u bod ar gael fel recordiadau.

Fodd bynnag, nodwyd bod cefnogi ffrydio cyfarfodydd byw yn rhoi pwysau sylweddol ar adnoddau ar hyn o bryd. Unwaith y bydd problemau parhaus gyda'r system hybrid wedi'u datrys, mae Cyngor Sir Ceredigion yn bwriadu trosglwyddo ffrydio byw o Facebook i ddolen a ddarperir ar wefan y Cyngor drwy'r system rheoli cyfarfodydd Modern.gov. Byddai angen treialu'r system cyn ei gweithredu'n llawn; fodd bynnag, byddai'n caniatáu trosglwyddo rheolaeth dechnegol cyfarfodydd o TGCh i Wasanaethau Democrataidd, gyda'r nod o gynyddu nifer y cyfarfodydd sydd ar gael i'w gweld trwy wefan y Cyngor yn raddol.

Nodwyd y byddai adroddiad yn cael ei gyflwyno i gyfarfod nesaf y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar 8 Rhagfyr 2023 yn amlinellu'r datblygiadau arfaethedig. Nododd yr Aelodau fod blaenoriaethau o ran ehangu'r trefniadau presennol i gynnwys y Pwyllgorau Rheoli Datblygu a Throsolwg a Chraffu.

9 I ystyried eitemau ar y flaenraglen

a) Recordio / ffrydio byw pwyllgorau ychwanegol;
b) Canllawiau ar gyfer wardiau aml-aelod;
c) Protocol Lles a Diogelwch Personol Cynghorwyr.

10 Unrhyw fater arall y penderfyn'ar Cadeirydd fod arno angen sylw brys gan y Pwyllgor

Dim.

Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a gynhaliwyd ar Dydd Gwener, 8 Rhagfyr 2023

Cadeirydd:_____

Dyddiad:_____

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r: **Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd**

Dyddiad: **28.02.2024**

Teitl: **Papur Trafod ar gyfer ffrydio byw pwyllgorau ychwanegol**

Pwrpas yr adroddiad: **I ystyried y papur trafod**

Cefndir
Ar hyn o bryd mae Cyngor Sir Ceredigion yn darlledu'r gweithgareddau pob cyfarfod o'r Cyngor a'r Cabinet. Mae hyn yn fwy na gofynion presennol Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, sy'n berthnasol i gyfarfodydd y Cyngor. Darlledir y cyfarfodydd hyn trwy wefannau Facebook y Cyngor, sydd yn ddwys iawn o ran adnoddau gan ei bod yn ofynnol i swyddog TGCh fynychu pob cyfarfod o bell er mwyn hwyluso'r ffrydio byw i safle Facebook Cyngor Sir Ceredigion (sy'n darparu darllediad gyda chyfieithu) ac i safle Facebook Cyngor Sir Ceredigion (a ddarlledir heb gyfieithu).

Ym mis Hydref 2023, cynhaliodd Swyddogion TGCh a Gwasanaethau Democrataidd brofion i brosesau ffrydio byw y system rheoli cyfarfodydd hybrid i sicrhau ei bod yn gallu bodloni'r gofynion ar gyfer darlledu cyn i'r system fynd yn fyw. Roedd y profion yn llwyddiannus, fodd bynnag mae angen 'chydig a ddatblygu pellach gan y gwasanaeth TGCh er mwyn sicrhau fod y broses o rannu cyflwyniadau yn gweithio'n iawn. Unwaith bydd y gwaith hwn wedi'i gwblhau, fe fydd Swyddogion Gwasanaethau Democrataidd yn gallu rheoli'r ffrydio heb fod angen am gymorth gan Swyddogion TGCh. Fe fydd hyn yn ei dro yn galluogi cyfleoedd i gynyddu'r nifer o gyfarfodydd sy'n cael eu darlledu'n fyw ac sydd ar gael am gyfnod penodol ar ôl y cyfarfod, heb fod angen i Swyddog TGCh fod yn bresennol.

Yn ystod ei gyfarfod dyddiedig 20 Medi 2023, gofynnodd Aelodau o'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i ystyriaeth o ran ffrydio byw pwyllgorau ychwanegol gael ei gynnwys ar y blaenraglen waith. Mae'r papur hwn wedi'i ddrafftio i annog trafodaeth gan Aelodau'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ynghylch y flaenoriaeth a'r amserlen ar gyfer ymestyn y ddarpariaeth hon fesul cam.

Mae'r adborth a dderbyniwyd gan Awdurdodau Lleol eraill yng Nghymru yn argymell bod y Swyddog Monitro neu ei Ddirprwy yn bresennol ym mhob cyfarfod sy'n cael ei ddarlledu. Felly rhoddwyd ystyriaeth i gapasiti'r Swyddog Monitro a'r Dirprwy i fynychu cyfarfodydd ac mae'r argymhellion yn adlewyrchu hyn.

Amserlen a argymhellir ar gyfer darlledu ychwanegol

Cyngor	Darpariaeth ddarlledu eisoes yn ei le
Cabinet	Darpariaeth ddarlledu eisoes yn ei le
Pwyllgor Rheoli Datblygu	Dechrau darlledu o fis Mai 2024

Argymhellion:
I Aelodau'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ystyried, a gwneud argymhellion i'r Cyngor ynghylch ymestyn y darlledu i gynnwys cyfarfodydd pwyllgor ychwanegol.

Atodiadau:

Dogfennau cefndir:
Canllawiau statudol ac anstatudol ar gyfer Prif Gyngor Cymru

Enw:
Lowri Edwards

Teitl Swydd:
Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

Dyddiad:
29.12.2023

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r: **Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd**

Dyddiad: **28.02.2024**

Teitl: **Protocol Drafft ar gyfer Cynghorwyr sy'n cynrychioli wardiau aml-aelod**

Pwrpas yr adroddiad: **Ystyried y protocol drafft**

Cefndir
Mae Canllawiau Statudol ac Anstatudol Llywodraeth Cymru ar gyfer Prif Gynghorau yng Nghymru yn nodi, os caiff swyddogaethau eu dirprwyo i Gynghorwyr o fewn yr un ward, efallai y bydd cynghorau'n dymuno cynhyrchu canllawiau a chymorth gyda'r nod o sicrhau bod penderfyniadau a wneir mewn wardiau yn cael eu cydlynu a'u cydategu gan wella canlyniadau i bobl leol.

Nod y Protocol Drafft yw gosod canllawiau a phrotocolau clir i Gynghorwyr a thrigolion yr effeithir arnynt mewn Wardiau Aml-Aelod er mwyn osgoi unrhyw ddryswch a dyblygu ymdrech.

Nodir fodd bynnag fod y Pwyllgor Rheoli Datblygu – Gweithdrefnau Gweithredol (Rhan 4 Dogfen I) yn nodi:

Bydd y rhai sy'n siarad yn cael hyd at 5 munud yr un i siarad.
Mae hyn yn cynnwys:
- *Ymgeisydd/Asiant*
- *Gwrthwynebydd*
- *Cynrychiolwyr Cyngor Tref a Chymuned*
- *Aelod ward lleol*

Felly, cynigir bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn argymell bod Aelodau'r Pwyllgor Rheoli Datblygu yn ystyried drwy weithdy, p'un a yw'r 5 munud a ganiateir ar gyfer Aelodau Ward Lleol yn cael eu rhannu, neu 5 munud yr un.

Argymhellion:
a) **I gymeradwyo'r Protocol Drafft ar gyfer Cynghorwyr sy'n Cynrychioli Wardiau Aml-Aelod i'w ddosbarthu i'r holl gynghorwyr**
b) **I argymell bod Aelodau'r Pwyllgor Rheoli Datblygu yn ystyried geiriad y Pwyllgor Rheoli Datblygu – Gweithdrefnau Gweithredol, Rhan 4 Dogfen I**

Atodiadau:
Dim

Dogfennau cefndir:
Canllawiau statudol ac anstatudol ar gyfer Prif Gyngor Cymru

Enw:
Lowri Edwards

Teitl Swydd:
Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

Dyddiad: 22.01.2024

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Protocol ar gyfer Cynghorwyr sy'n cynrychioli wardiau aml-aelod

Ebrill 2023

Cyflwyniad
Mae Canllawiau Statudol ac Anstatudol Llywodraeth Cymru ar gyfer Prif Gynghorau yng Nghymru yn nodi, os caiff swyddogaethau eu dirprwyo i gynghorwyr o fewn yr un ward, efallai y bydd cynghorau'n dymuno llunio canllawiau a chymorth gyda'r nod o sicrhau bod penderfyniadau a wneir mewn wardiau yn cael eu cydlynu a'u cydategu gan wella canlyniadau i bobl leol.

Wardiau Aml-Aelod Ceredigion
Ar hyn o bryd mae 34 ward etholiadol yng Ngheredigion, a gynrychiolir gan 38 o gynghorwyr. Cynrychiolir y wardiau canlynol gan ddau Gynghorydd:

- Aber-porth a'r Ferwig
- Aberystwyth Morfa a Glais
- Aberystwyth Penparcau
- Beulah a Llangoedmor

Cydweithio rhwng cynghorwyr sy'n cynrychioli'r un ward
Gall y rhai sy'n cynrychioli Wardiau Aml-Aelod fod o'r un grŵp neu grŵp gwahanol; Fodd bynnag, mae gan bob aelod etholedig yr un statws o ran cynrychioli eu wardiau, ac ni ddylai aelodau ddisgrifio eu hunain fel yr unig gynrychiolydd ar gyfer y ward honno.

Mae gan etholwr yr hawl i fynd at y naill aelod, neu'r ddau aelod etholedig sy'n cynrychioli eu ward, ac efallai y bydd amgylchiadau lle gall Aelodau benderfynu gweithio gyda'i gilydd wrth ymgyrchu neu lobïo ar faterion sy'n benodol i'r ward, i rannu syniadau neu bryderon ynghylch materion ac i gyflwyno dull unedig i'r cyhoedd. Efallai y byddant hefyd yn penderfynu rhannu'r llwyth gwaith, a darparu elfen o fentora ar gyfer Aelodau sydd newydd eu hethol. Gellir gwneud hyn yn anffurfiol trwy gyfarfodydd neu sgyrsiau rheolaidd. Gall leihau'r posibilrwydd o ddyblygu ymdrech hefyd, yn enwedig lle cyfeirir un mater i sylw Gwasanaeth o'r Cyngor ddwywaith. Efallai y bydd Aelodau wardiau aml-Aelod yn dymuno cyfeirio achosion at ei gilydd os oes gwrthdaro buddiannau, neu i gyfro ei gilydd yn ystod absenoldebau fel gwyliau neu salwch.

Gall fod amgylchiadau lle nad yw'r Aelodau'n medru cydweithio ar faterion penodol oherwydd gwahaniaethau gwleidyddol; fodd bynnag, efallai yr hoffent gysylltu â'i gilydd fel mater o gwrteisi wrth ddelio â materion lleol mawr.

Deddfwriaeth sy'n ymwneud â datgelu gwybodaeth bersonol
Dylai Aelodau fod yn ymwybodol o ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â rhannu gwybodaeth. Mae dogfen 'Cyngor i gynghorwyr etholedig a darpar gynghorwyr: Deddf Diogelu Data' Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn nodi:

Dim ond gwybodaeth bersonol <u>angenrheidiol</u> y caniateir i'r Cynghorydd ddatgelu i'r cynghorydd arall i'w (g)alluogi i :

- *fynd i'r afael â phryderon y preswylydd;*
- *Lle mae'r mater penodol yn tynnu sylw at fater sy'n ymwneud ag aelodau etholedig eraill yn yr un ward; neu*

- *Lle mae'r preswylydd wedi cael gwybod bod hyn yn mynd i ddigwydd a pham fod angen gwneud hynny.*

Os yw'r preswylydd yn gwrthwynebu defnyddio neu ddatgelu ei wybodaeth, dylid anrhydeddu ei wrthwynebiad fel arfer.
Ni ddylai'r cynghorydd drosglwyddo gwybodaeth bersonol nad yw'n gysylltiedig ag achos y preswylydd.
https://www.local.gov.uk/sites/default/files/documents/The%2BGeneral%2BProtection%2BData%2BRegulation%2B%28GDPR%29%2B-%2BGuidance%2Bfor%2BMembers.pdf

Ystyriaethau ynghylch pa Aelod sy'n arwain ar unrhyw fater
O bryd i'w gilydd, efallai y bydd amgylchiadau lle bydd yn rhaid gwneud penderfyniad ynghylch pa un o'r ddau aelod lleol sy'n arwain ar fater penodol, megis cynrychiolydd ar gorff llywodraethu ysgol, neu gorff allanol lleol arall.

Yn y rhan fwyaf o amgylchiadau, bydd hyn wedi'i bennu ymlaen llaw o ganlyniad i aelod o'r cyhoedd neu sefydliad gysylltu â'r Aelod o'u dewis; Fodd bynnag, lle nad yw hyn wedi'i bennu ymlaen llaw, dylai aelodau etholedig o fewn ward benodol gytuno ymysg ei gilydd i ddyrannu cyfrifoldebau o'r fath mewn modd teg a chyfartal ac ar sail y pwnc a diddordeb neu arbenigedd.

Cyfathrebu gan Swyddogion y Cyngor
Mae gan unrhyw gynghorydd hawl i gymryd diddordeb mewn neu ymdrin â mater sy'n effeithio ar ei ward, ac felly bydd Swyddogion yn anfon copïau o'r holl ohebiaeth gyffredinol sy'n ymwneud â'r Ward honno at y ddau Aelod, ac yn gwahodd y ddau Aelod i unrhyw gyfarfodydd a drefnir i drafod materion ward cyffredinol.

Bydd hyn yn cynnwys eitemau, ond nid yw'n gyfyngedig i:

a) Ystyried ceisiadau a dderbyniwyd am ddefnydd amgen dros dro neu rannol o feysydd parcio sy'n eiddo i'r Cyngor Sir, mewn ymgynghoriad â'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol perthnasol a'r Aelod Cabinet (ac eithrio ceisiadau i gau maes parcio "Talu ac Arddangos") yn llwyr: *Cyfansoddiad Cyngor Sir Ceredigion Rhan 3.5F;*
b) Rhestr fer o geisiadau ar gyfer ffermydd a hysbysebir, gosod a rhoi Hysbysiadau terfyn mewn ymgynghoriad â'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol perthnasol a'r Aelod Cabinet: *Cyfansoddiad Cyngor Sir Ceredigion Rhan 3.5H;*
c) Hysbysiad o ddeisebau: *Cyfansoddiad Cyngor Sir Ceredigion Rhan 5, Dogfen O;*
d) Cynrychiolaeth ym Mhwyllgor Defnyddwyr Harbwr Aberaeron, Aberystwyth a Chei Newydd: *Cyfansoddiad Rhan 7 Cyngor Sir Ceredigion.*

Pan fo Aelod wedi bod ynghlwm â mater preifat sy'n effeithio ar breswylydd neu aelwyd unigol, fe fydd Swyddogion yn hysbysu'r Aelod hynny'n unig, oni bai bod y preswylydd wedi rhoi caniatâd i'r wybodaeth gael ei rhannu â'r ddau.

Darperir manylion cyswllt yr holl gynghorwyr ar wefan Cyngor Sir Ceredigion, a bydd aelodau'r cyhoedd sy'n gofyn am fanylion eu cynrychiolydd lleol yn cael manylion cyswllt ar gyfer y ddau Aelod yn nhrefn yr wyddor trwy gyfenw yn unol â'r wybodaeth sydd ar gael i'r cyhoedd ar wefan y Cyngor.

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r: **Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd**

Dyddiad: **28.02.2024**

Teitl: **Adroddiad ar ganfyddiadau arolwg ar gyfleusterau ymchwil**

Pwrpas yr adroddiad: **Ystyried canfyddiadau'r arolwg**

Cefndir
Yn ystod ei gyfarfod dyddiedig 20 Medi 2023, dirprwyodd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd gyfrifoldeb i Swyddogion gynnal arolwg Cynghorwyr ar y cymorth sylfaenol sydd ar gael i'r Aelodau ar hyn o bryd. Cytunwyd ar ôl cwblhau'r arolwg hwn, y byddai adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i adolygu canfyddiadau'r arolwg.

Y nod o gynnal yr arolwg hwn oedd adlewyrchu argymhelliad *Canllawiau Statudol ac Anstatudol Llywodraeth Cymru ar gyfer Prif Gynghorau yng Nghymru ,*i ystyried gofynion Cymorth a Gwasanaethau Ymchwil Cynghorwyr fel rhan o'i ystyriaethau ynghylch yr hyn sy'n gyfystyr ag adnoddau digonol i alluogi'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd gyflawni ei swyddogaethau. Roedd y canllawiau yn rhagweld y bydd hyn yn canolbwyntio'n bennaf ar gyfeirio aelodau unigol at ffynonellau gwybodaeth presennol neu hyfforddiant sydd ar gael, yn ogystal â sesiynau briffio cyn cyfarfod a chymorth wedi'i dargedu er enghraifft wrth arwain ar ymchwiliad gorchwyl a gorffen, neu mewn ymateb i alwad am weithredu. Dylid nodi nad yw'r canllawiau'n dweud fod hyn yn ofyniad statudol, ond mae'n awgrymu y dylai'r pwyllgor 'ystyried' hyn.

Anfonwyd arolwg at yr holl Aelodau ar 8 Tachwedd 2023 yn seiliedig ar gwestiynau y cytunwyd arnynt gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, ynghyd â manylion llinell sylfaen o gefnogaeth sydd ar gael ar hyn o bryd i Aelodau a rhestr o'r holl hyfforddiant a ddarparwyd ers mis Mai 2022.

Hyd yn hyn, cafwyd 6 ymateb i'r arolwg, fel a ganlyn:

Cwestiwn 1: Ar ôl ystyried y gefnogaeth sylfaenol i'r Aelodau a nodwyd ar hyn o bryd, a oes unrhyw feysydd cymorth eraill y credwch y dylid eu cynnwys yn y rhestr hon?

Atebion:
a) *Dim ar hyn o bryd*
b) *Cefnogaeth a chyngor cyfreithiol annibynnol. Cefnogaeth swyddog penodol i edrych ar ôl Cynghorwyr sy'n lled-annibynnol*
c) *Rwy'n credu y dylem gael cwrs iaith arwyddion sylfaenol (BSL)*
d) *Na, mae'r rhestr yn eithaf helaeth ac eang o ran ei harddull*

e) *Ar ôl darllen y ddogfen amlinellol gymorth a ddarperir ar yr e-bost gwreiddiol, mae'n ymddangos bod maint y gefnogaeth i aelodau'n ddigonol ac yn cwmpasu ystod eang o feysydd*

Cwestiwn 2: Pa gefnogaeth sydd wedi bod yn ddefnyddiol yn eich rôl fel Cynghorydd?

Atebion:

a) *Cyfarfodydd rheolaidd gyda'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol*
b) *Sesiynau hyfforddi*
c) *Offer TG*
d) *Clic System*
e) *Ceri net*
f) *Rydym yn derbyn llawer o gefnogaeth gan ein cyngor*
g) *Diogelu data, diogelu, hyfforddiant trwyddedu. Rheoli Datblygu. Gellid darparu mwy o hyfforddiant TG a sut i ymchwilio gwybodaeth sydd eisoes ar gael*
h) *Mae pob math o hyfforddiant ac ati wedi bod yn ddefnyddiol, mae cael unigolyn/swyddog yn cyflwyno'r wybodaeth bob tro yn hwyluso'r broses*
i) *Rwyf wedi derbyn cyfoeth o gefnogaeth fel cynghorydd newydd, o TGCh i agendâu cyfarfodydd a gwybodaeth ychwanegol y byddwn yn ei chael hi'n anodd cael gafael arno heb y cyfathrebu uniongyrchol hwn.*

Cwestiwn 3: Beth ellid ei wella?

Atebion:

a) *Ambell gyfarfod wyneb i wyneb - ond dim fel norm, dim ond er mwyn cael ehangu sgyrsiau*
b) *Adroddiadau Clic er mwyn gweld heriau ehangach*
c) *System CRM Symology adran priffyrdd ac ystadau i siarad gyda Clic.*
d) *Ni allaf feddwl am unrhyw beth, rydym yn cael llawer o hyfforddiant a chefnogaeth*
e) *Hapus gyda'r ddarpariaeth sydd yn ei le*
f) *Methu meddwl am llawer. O ran yr holl modulau ayb sydd ar gael i ni neud fel cynghorwyr ar lein, efallai bydde werth cael ambell sesiwn ble byddai modd rhoi cyflwyniad/briefing bach (5 i 10 munud) ar bob module a edrych i drafod 6-10 bydde yn para rhyw awr a hanner fel anogaeth, codi diddordeb aelodau i neud fwy o fodulau.*
g) *Dim byd y gallaf ei weld*

Cwestiwn 4: Pa wybodaeth / data sydd ei angen arnoch nad yw ar gael ar wefan y Cyngor ar hyn o bryd neu adroddiadau a ddarperir i bwyllgorau?

Atebion:

a) *Adroddiadau CLIC er mwyn gweld yr heriau mwyaf i'r cyngor*
b) *Dim allai feddwl amdano*
c) *Dim*
d) *Hapus gyda'r ddarpariaeth bresennol*
e) *Methu meddwl am dim ar hyn o bryd. Hapus bod modd codi unrhyw bwnc/data at sylw swyddogion os oes rhywbeth yn codi y y dyfodol.*

f) *Rwy'n dal i archwilio'r wefan. Mae'n ymddangos yn ddigonol i'r cyhoedd ac i aelodau, fodd bynnag, mae'n anodd iawn arwain pobl at wasanaethau gwybodaeth, yn enwedig ar gyfer gweithgareddau'r trydydd sector. Nid yw hyn yn fai ar y wefan, gan fod y wybodaeth eisoes yno. Y mater yw hyrwyddo mewn ffyrdd eraill h.y. o fewn y cymunedau gan gynnwys cyfryngau cymdeithasol unigolion, posteri ac ar lafar*

Cwestiwn 5: Pa wybodaeth / data sydd ei angen arnoch nad yw ar gael ar hyn o bryd drwy ddarparwyr allanol fel Data Cymru, CLILC ac ati

Atebion:

a) *Dim ar hyn o bryd*
b) *Byddai'n ddefnyddiol gwybod mwy am asiantaethau sy'n darparu gwasanaethau i'r Cyngor ym mhob gwasanaeth*
c) *Dim*
d) *Gallai fod yn ddefnyddiol i gael data ar wasanaethau a ddarperir gan ddarparwyr y sector cyhoeddus e.e. Iechyd, yr Heddlu, Tân ac Achub, gwasanaeth ambiwlans Cymru. Gan ein bod mewn ardal amaethyddol gref, data ar faterion ffermio cyffredinol, data twristiaeth yn yr un modd.*
e) *Fel uchod. Hapus bod modd tynu sylw swyddogion at unrhyw wybodaeth/data sydd angen fel mae rhywbeth yn codi, cael eu drafod.*

Cwestiwn 6: Rhestrwch unrhyw feysydd ymchwil a allai fod yn ddefnyddiol i'ch rôl fel Cynghorydd, lle nad yw'r wybodaeth hon eisoes ar gael yn gyhoeddus.

Atebion:

a) *Adroddiadau am unrhyw peth newydd yn dod allan am wardiau o safleuoedd we yr ONS falle? Lefel meicro ac yn sirol er mwyn deall y pictwr gyflawn.*
b) *Dim*
c) *Gan gyfeirio at ymateb blaenorol, mae'n ddigon posibl y byddai ar gael i'r cyhoedd ar hyn o bryd ond byddai'n wych cael yr holl ddeunydd cyhoeddus wedi'i gynnwys mewn un ddogfen / Ffolder*
d) *Dim ar hyn o bryd*
e) *Un enghraifft fyddai data ar gyfer pynciau fel llif traffig drwy wardiau yn ymwneud â materion parcio a datrysiadau posib. Mae'n bosibl iawn bod data ar gael eisoes ond efallai y byddai potensial i greu porth aelodau/swyddogion ar gyfer ystadegau ar faterion sylfaenol y gellir eu cyrchu a'u deall yn hawdd*

Argymhellion:
I nodi'r adroddiad

Atodiadau:
Dim

Dogfennau cefndir:
Canllawiau statudol a di-statudol Llywodraeth Cymru ar gyfer Prif Gynghorau yng Nghymru;
Deddf Llywodraeth Leol 2000;
Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011;

Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Enw:
Lowri Edwards

Teitl Swydd:
Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

Dyddiad:
29.12.2023

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r: **Pwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd**

Dyddiad: **28.02.2024**

Teitl: **Rhaglen Sefydlu Aelodau**

Pwrpas yr adroddiad: **Ystyried diweddariad ar Raglen Sefydlu Aelodau 2022 a hyfforddiant parhaus**

Cefndir
Dechreuodd y Rhaglen Sefydlu Aelodau ar 9 Mai 2022 yn dilyn Etholiadau'r Cyngor Sir a gynhaliwyd ar 5 Mai 2022.

Roedd y Rhaglen sefydlu yn cynnwys cyfanswm o 71 o weithgareddau datblygu, a oedd yn gyfanswm o 86 o sesiynau hyfforddi unigol ar ôl cynnwys sesiynau ailadrodd. Roedd y digwyddiadau'n cynnwys hyfforddiant cyffredinol i'r holl Aelodau, hyfforddiant gorfodol wedi'i dargedu ar gyfer Aelodau pwyllgorau statudol a gweithdai addysgiadol gyda'r nod o roi'r hyfforddiant a'r wybodaeth briodol i Gynghorwyr i gyflawni eu rolau'n effeithiol.

Tra bod y rhan fwyaf o'r gweithgareddau hyfforddi ddim yn orfodol, argymhellir fod pob Cynghorydd / Aelodau Pwyllgorau ym mynychu'r gweithgareddau hyfforddiant canlynol:

Cod Ymddygiad	100% presenoldeb
Rol a Dyletswyddau Aelodau Cabinet	100% presenoldeb
Rol a Dyletswyddau Aelodau'r Pwyllgor Moeseg a Safonnau	100% presenoldeb
Rol a Dyletswyddau Aelodau'r Pwyllgor Rheoli Datblygu	100% presenoldeb
Rol a Dyletswyddau Aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	100% presenoldeb
Rol a Dyletswyddau Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol	100% presenoldeb
Rol a Dyletswyddau Aelodau'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu	100% presenoldeb
Rol a Dyletswyddau Aelodau'r Pwyllgorau Trwyddedi	100% presenoldeb
Protocolau Moeseg a Safonnau	100% presenoldeb
Gwybodaeth a Diogelu Data*	82% presenoldeb

*Darparwyd hyfforddiant Gwybodaetha Rheoli Data ar 3 achlysur ar wahân, ac fe fydd yn cael ei ail-adrodd ar gyfer Aelodau newydd a'r rhai nad oeddent wedi medru mynychu'r sesiynau hyfforddiant gwreiddiol. Bydd hyfforddiant hefyd yn cael eu ail-redeg yn dilyn ad-drefniant aelodaeth pwyllgorau ym mis Mai 2024.

Fe fydd hyfforddiant ychwanegol a gweithdai yn cael eu cynnal yn gynnar yn y flwyddyn newydd i gynnwys:

- Rheoli Risg
- Gweithdy Datblygiadau Digidol

- Datblygiadau o ganlyniad i Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021
- Gweithdai misol rheoli Datblygu

Cyflawnwyd y gweithgareddau a restrir yn yr atodliad yn ystod y cyfnod rhwng 10 Mai 2022 a diwedd mis Ionawr 2024. Rhoddwyd y rhan fwyaf o'r hyfforddiant yn fewnol gan swyddogion y cyngor. Rhoddwyd y rhan fwyaf o'r hyfforddiant o bell drwy zoom. Ceir dadansoddiad o bresenoldeb pob sesiwn yn Atodiad A.

I ategu'r sesiynau hyfforddi ffurfiol a roddwyd, mae gan Gynghorwyr afael ar raglenni e-ddysgu nad ydynt yn orfodol. Rhoddir sampl o'r rhaglenni e-ddysgu sydd ar gael a'r cyfraddau cwblhau yn Atodiad B.

Cynhelir sesiynau un-i-un gyda'r holl Aelodau yn gynnar y flwyddyn nesaf i nodi gofynion hyfforddi ychwanegol.

Argymhelliad:	Nodi'r adroddiad
Atodiadau:	Atodiad A – gweithgareddau hyfforddi ffurfiol Atodiad B – rhaglenni e-ddysgu
Dogfennau cefndir:	Dim
Enw:	Lowri Edwards
Teitl y Swydd:	Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad:	28.12.2023

DYDDIAD	SESIYNAU HYFFORDDI	MEWNOL ALLANOL	CYFANSWM PRESENOLDEB	% PRESENOLDEB AELODAU PRESENOL
09.05.22 19.05.22 24.06.22 10.10.22 06.01.23 24.07.23 20.11.23	Cod Ymddygiad	Mewnol	41*	100%
18.05.23	Sesiwn Atgoffa Cod Ymddygiad	Mewnol	20	53%
10.05.22	Cyflwyniad i'r Cyngor	Mewnol	30*	79%
10.05.22 11.10.22 29.09.23	Diogelu Gwybodaeth a Data	Mewnol	31*	82%
23.05.22	Rôl a Chyfrifoldebau Aelodau Cabinet gan gynnwys gwneud penderfyniadau yn effeithiol	Mewnol	8	100%
24.05.22	Rôl a Chyfrifoldebau'r Pwyllgor Moeseg a Safonau	Mewnol	2	100%
27.05.22 22.11.22 02.08.23 21.11.23	Hyfforddiant Pwyllgor Rheoli Datblygu (agored i bob Cynghorydd) Mae'r 15 Aelod presennol o'r Pwyllgor wedi cwblhau'r hyfforddiant	Mewnol	35*	100%
31.05.22 11.10.22	Hyfforddiant i Aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	Mewnol	7*	100%
06.06.22	Rôl a Chyfrifoldebau Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol	Mewnol	6	100%
08.06.22 16.10.23 23.11.23	Rôl y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu	Mewnol	27*	89%
09.06.22	Cadeirio Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu (agored i Gadeiryddion ac Is-gadeiryddion)	Mewnol	7	70%
09.06.22	Rôl y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu mewn perthynas â Bwrdd y Gwasanaethau Cyhoeddus	Mewnol	7	70%
10.06.22	Safonau'r Gymraeg	Mewnol	26*	68%

14.06.22	Cyflwyniad i e-ddysgu	Mewnol	25*	66%
16.06.22	Iechyd a Diogelwch a Gweithio Unigol ar gyfer Aelodau Etholedig	Mewnol	24*	65%
23.06.22	Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	Mewnol	27*	71%
04.07.22 13.12.22 19.01.24	Hyfforddiant i Aelodau'r Pwyllgor Trwyddedu	Darparwr mewnol / allanol	14*	100%
06.07.22 (x 2) 09.05.23	Diogelu Lefel 1 Hyfforddiant Diogelu (generig)	Mewnol Mewnol	32* 29	84% 76%
10.08.22	Hyfforddiant i Aelodau Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau	Mewnol	6	60%
30.09.22	Protocolau Moeseg a Safonau	Mewnol	2	100%
05.10.22	PREVENT	Darparwr allanol	28	73%
24.10.22 / 25.10.22	Trais yn erbyn menywod a merched, cam-drin domestig a thrais rhywiol	Darparwr allanol	33	87%
26.10.22	Hyfforddiant Cyllideb Cyllid Cyffredinol	Mewnol	32	84%
02.11.22	Hyfforddiant Lles	Mewnol	26	68%
08.11.22	Hyfforddiant Rheoli'r Trysorlys	Darparwr allanol	28	73%
10.11.22	Hyfforddiant Cyfryngau Cymdeithasol	Mewnol	22	58%
12.01.23 13.01.23	Hyfforddiant Cydraddoldeb	Mewnol	16	42%
27.01.23	Rhianta Corfforaethol	Mewnol	23	60%
10.03.23	Bws Dementia	Darparwr allanol	12	32%
27.03.23	Hyfforddiant Cyfweliadau'r Wasg ar gyfer Aelodau Cabinet	Darparwr allanol	8	100%
07.06.23	Hyffordiant Mwbwysiadu	Mewnol	25	66%
25.10.23	Ymwybyddiaeth Ceisiwyr Lloches	Darparwr allanol	10	26%
10.11.23	Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb	Darparwr allanol	17	45%
23.11.23	Rhagfarn Anymwybodol	Mewnol	21	55%

*gall rhai ffigyrau gynnwys presenoldeb Cynghorwyr blaenorol a Chynghorwyr newydd yn Dilyn 3 is-etholiad

DYDDIAD	GWEITHDAI	MEWNOL ALLANOL	CYFANSWM PRESENOLDEB	% PRESENOLDEB
23.06.22 13.03.23	Gweithdy - Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	Darparwr allanol	20 17	54% 45%
08.07.22	Gweithdy - Pŵer Hydrogen	Darparwr allanol	35	95%
13.07.22 14.12.22 14.03.23 11.04.23 09.05.23 13.06.23 11.07.23 18.10.23 21.11.23 19.12.23	Gweithdy Rheoli Datblygu *(Mae'r gweithdai wedi'u hanelu'n bennaf at y Pwyllgor Rheoli Datblygu, ond maent yn agored i bob Cynghorydd)*	Mewnol	16 14 23 16 18 20 22 21 23 20	42% AMH
15.07.22	Gweithdy - Strategaeth y Gymraeg mewn Addysg	Mewnol	19	51%
10.08.22	Gweithdy - Hunanasesiad ar gyfer Aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu	Mewnol	6	60%
07.09.22	Gweithdy - Trosolwg gan Benaethiaid Gwasanaethau yn adrodd wrth y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach	Mewnol	19	51%
08.09.22	Gweithdy - Eisteddfod	Mewnol	27	73%
22.09.22	Gweithdy – CLIC	Mewnol	28	76%
22.09.22	Gweithdy - Polisi Cludiant i'r Ysgol	Mewnol	22	59%
28.09.22	Gweithdy - Polisi Cofrestr Tai	Mewnol	20	54%
20.10.22	Gweithdy - y Gwasanaeth Tân ac Achub	Darparwr allanol	36	95%
10.01.23 19.09.23 24.10.23 07.12.23 11.01.24	Gweithdy'r Gyllideb	Mewnol	29 34 31 31 32	76% 90% 82% 82% 84%
30.01.23	Gweithdy – casglu sbwriel	Mewnol	9	69%

21.04.23	Gweithdy – Grant Tai Gwag	Mewnol	19	50%
17.07.23	Gweithdy – Dr Simon Brookes	Darparwr allanol	23	60%
22.09.23	Gweithdy - DATA 101	Darparwr allanol	20	53%
09.10.23	Gweithdy – Deall a Defnyddio Data Rheoli Perfformiad	Darparwr allanol	17	45%
18.10.23	Gweithdy – Asesiad Effaith Integredig	Mewnol	22	58%
11.12.23 12.01.24 29.01.24	Gweithdy - Bioamrywiaeth	Darparwr allanol	21 15 20	55% 32% 53%
19.01.24	Gweithdy - Gofalwyr	Mewnol	11	29%

Atodiad B – rhaglen e-ddysgu (ar 28.12.2022)

MODIWL E-DDYSGU	**CYFANSWM A GWBLHAWYD**
Gofyn a Gweithredu (Ask and Act)	2
Cadeirio Cyfarfodydd yn Effeithiol	2
Arweinyddiaeth Gymunedol a Gwaith Achos	2
Cysylltu â Charedigrwydd	3
Rhianta Corfforaethol	3
Diogelu Data	15
Cyfarpar Sgrin Arddangos	3
Craffu Effeithiol	2
Hyfforddiant Canolfan Gorffwys Argyfwng	1
Cydraddoldeb ac Amrywiaeth	2
Cydraddoldeb ac Amrywiaeth - Aelodau Etholedig	5
Moeseg a Safonau	3
Llywodraethu, Archwilio a Rheoli Risg	2
Iechyd a Diogelwch	15

Adnabod Problemau Iechyd Meddwl mewn Plant a Phobl Ifanc	2
Diogelwch Gwybodaeth	15
Cyflwyniad Ofal a gofal Personol	1
Cyflwyniad i Lywodraethu Corfforaethol	2
Cyflwyniad i Drwyddedu	2
Cyflwyniad i Gynllunio	2
Cyllid Llywodraeth Leol	2
Ymwybyddiaeth o'r Ddeddf Galluedd Meddyliol	2
Cynllunio ar gyfer Pwyllgorau Cynllunio	2
PREVENT	1
Diogelu Unigolion Mewn Perygl o Droseddau Bregusrwydd	2
Siarad Cyhoeddus a Gweithio gyda'r Cyfryngau	2
Rheoli Risg	3
Diogelu Plant ac Oedolion - Lefel 1	10
SCaN	3
Ymwybyddiaeth o'r Cyfryngau Cymdeithasol	5
Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant	2
Deall Awtistiaeth	3
Awtistiaeth – Deall Cyfathrebu Effeithiol	2
Deall Syndrom Tourette	1
Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn	1
Trais yn Erbyn Menywod - Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol	14
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	3
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol - Aelodau Etholedig	2
Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg	1
Safonau'r Gymraeg	3
Chwythu'r chwiban	16

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r: **Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd**

Dyddiad: **28.02.2024**

Teitl: **Llesiant a Diogelwch Personol – Canllaw i Gynghorwyr**

Pwrpas yr adroddiad: **Ystyried y canllawiau drafft**

Cefndir
Mae Canllawiau Statudol ac Anstatudol Llywodraeth Cymru ar gyfer Prif Gynghorau yng Nghymru yn nodi y dylai Cynghorau achub ar bob cyfle i gefnogi lles a diogelwch personol cynghorwyr a'u teuluoedd.

Nod y Canllawiau Drafft yw nodi canllawiau a phrotocolau clir i Gynghorwyr ar y cymorth a'r hyfforddiant a ddarperir. Mae hefyd yn nodi canllawiau ar sut i ddelio â'r cyfryngau cymdeithasol a cham-drin ar-lein, asesu risgiau ac adrodd am ddigwyddiadau.

Mae Atodiad A yn cynnwys rhestr wirio Diogelwch Personol ar gyfer cynnal Meddygfa Ddiogel, eich diogelwch o gwmpas yr ardal a'ch diogelwch gartref.

Cynigir felly bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn ystyried y canllawiau drafft, a fydd yn cael eu dosbarthu i bob Cynghorydd.

Argymhellion:
a) **Cymeradwyo'r canllawiau drafft a'r Rhestrau Gwirio Diogelwch Personol i'w dosbarthu i'r holl Gynghorwyr**

Atodiadau:
Dim

Dogfennau cefndir:
Canllawiau statudol ac anstatudol ar gyfer Prif Gyngor Cymru

Enw:
Lowri Edwards

Teitl Swydd:
Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

Dyddiad:
29 Rhagfyr 2023

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Llesiant a Diogelwch Personol – Canllaw i Gynghorwyr

Ionawr 2024

Lles y Cynghorydd

Mae Canllawiau Statudol ac Anstatudol Llywodraeth Cymru ar gyfer Prif Gynghorau yng Nghymru yn nodi y dylai Cynghorau achub ar bob cyfle i gefnogi lles a diogelwch personol cynghorwyr a'u teuluoedd.

Staff cymorth

Mae gan bob Cynghorydd fynediad at y Swyddog Iechyd a Lles, sydd wedi'i leoli yn y Gwasanaeth Pobl a Threfniadaeth. Gall cynghorwyr gysylltu â'r Swyddog Iechyd a Lles yn uniongyrchol i gael cyngor a chymorth, ond pan fo angen addasiadau, rhaid i'r Cynghorydd hysbysu'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol, y Gwasanaethau Democrataidd er mwyn cynnal asesiad, er mwyn sicrhau bod trefniadau priodol yn eu lle.

Gall cynghorwyr hefyd gael mynediad at y Pecyn Cymorth i Weithwyr (cwnsela). Mae'r manylion ar gyfer cyrchu'r Pecyn Cymorth i Weithwyr i'w cael ar Cerinet.

Hyfforddiant

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn darparu hyfforddiant i'r holl gynghorwyr ar 'Lesiant' ac ar 'Iechyd a Diogelwch gweithio ar eich pen eich hun i Aelodau Etholedig'. Yn ogystal, mae cyrsiau e-ddysgu ar gael ar lu o bynciau gan gynnwys 'Offer Arddangos Sgrin' ac 'Iechyd a Diogelwch'. Anogir cynghorwyr i gwblhau'r holl hyfforddiant a ddarperir gan y gallai dynnu sylw at faterion lle gallwn eich cefnogi.

Cymorth Ariannol

Os oes gan gynghorwyr gyflyrau iechyd cronig a/neu os ydynt yn anabl, a lle bo amgylchiadau'n gwneud cynghorwyr yn llai abl i ymgysylltu â'u rolau a'u dyletswyddau (er enghraifft oherwydd cyfrifoldebau gofalu), dylai Cynghorwyr ystyried y cymorth sydd ar gael iddynt.

Dylai aelodau, gan gynnwys aelodau cyfetholedig, gael yr hawl i ad-daliad o'u costau gofal, ar gyfer gweithgareddau y mae'r cyngor unigol wedi'u dynodi'n fusnes swyddogol neu'n ddyletswydd gymeradwy a allai gynnwys amser priodol a rhesymol ar gyfer paratoi a theithio. Mater i'r awdurdodau unigol yw penderfynu ar drefniadau penodol i roi hyn ar waith; rhaid i bob awdurdod sicrhau bod unrhyw daliadau a wneir â chysylltiad priodol â busnes swyddogol neu ddyletswydd gymeradwy. Rhaid i'r cyfraniad fod am y costau ychwanegol a ysgwyddwyd gan yr Aelodau i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau cymeradwy. Gellir gwneud hawliad mewn perthynas â dibynnydd o dan 16 mlwydd oed neu berson ifanc dan oed neu oedolyn sydd fel arfer yn byw gyda'r aelod fel rhan o'i deulu ac na ellir ei adael heb oruchwyliaeth.[1]

Mwy o wybodaeth

Os oes angen rhagor o wybodaeth arnoch, neu os hoffech drafod eich amgylchiadau personol, cysylltwch â'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd neu'r Rheolwr Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd.

[1] Am fwy o wybodaeth, cyfeiriwch at y Rhestr Tâl Aelodau.

Diogelwch Personol

Cyfeiriadau Cyswllt a gwybodaeth sensitif

Darparu cyfeiriadau electronig a chyfeiradau post
Mae Adran 43 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn ei gwneud yn ofynnol i gynghorau ddarparu cyfeiriadau electronig a phost i sicrhau bod preifatrwydd yr aelodau a phreifatrwydd eu teuluoedd yn cael ei ddiogelu a'i ddiogelu.

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn darparu cyfeiriad e-bost electronig i'r holl Gynghorwyr. Cyhoeddir cyfeiriad Canolfan Rheidol ar gyfer pob Cynghorydd ar wefan y Cyngor, ac anfonir pob post at Gynghorwyr yn electronig. Lle mae post wedi'i farcio fel 'PREIFAT', bydd yn cael ei roi heb ei agor mewn blwch post a ddyrannwyd ar gyfer Cynghorwyr unigol ym Mhenmorfa.

Dileu cyfeiriadau'r aelodau o'r gofrestr o gyfeiriadau'r aelodau sydd ar gael i'w harchwilio gan y cyhoedd
Mae Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Diwygiadau sy'n Ymwneud â Chyhoeddi Gwybodaeth) (Cymru) 2022 yn diwygio adrannau 100G (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 a Rheoliad 12 (1) o Reoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithredol) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) 2001 i ddileu'r gofyniad i wneud y gofrestr o gyfeiriadau aelodau a'r gofrestr aelodau o'r cyfeiriadau gweithredol ar gael i'w harchwilio gan y cyhoedd.

Nid yw cyfeiriadau cynghorydd i'w cael i'w harchwilio gan y cyhoedd.

Cofrestr o ddiddordeb personol a chyfeiriadau
Mae Rhan 4, paragraff 15 o'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol yn ei gwneud yn ofynnol i aelodau gofrestru eu buddiannau personol yng nghofrestr yr awdurdod o fuddiannau aelodau sy'n dod o fewn categori a grybwyllir ym mharagraff 10(2)(a), drwy ddarparu hysbysiad ysgrifenedig i swyddog monitro'r awdurdod aelodau. Mae hyn yn cynnwys unrhyw dir ac eiddo yn ardal yr awdurdod lle mae gan aelodau fuddiant buddiannol (neu drwydded i'w feddiannu am fwy na 28 diwrnod). Fodd bynnag, mae'n ddigon i aelodau ddatgan eu bod yn berchen ar eiddo yn ardal yr awdurdod (er enghraifft nodi'r heol neu'r ward) er mwyn cyflawni eu dyletswyddau yn unol â pharagraff 15 o'r Cod.

Mae ffurflen Cofrestr Diddordeb Cyngor Sir Ceredigion yn nodi '*nad oes angen y prif gyfeiriad llawn - bydd nodi'r ffordd yn ddigon'*

Cofrestr o ddiddordeb personol a gwybodaeth sensitif
Yn unol â paragraff 16 o'r Cod Enghreifftiol, nid oes angen i aelodau gyda'u cytundeb hwy, gynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud ag unrhyw un o fuddiannau personol yr aelodau sy'n cael ei hystyried i fod yn wybodaeth sensitif. Yn y cod, ystyr "gwybodaeth sensitif" yw bod y wybodaeth sydd ar gael i'w harchwilio gan y cyhoedd

yn creu, neu'n debygol o greu, risg ddifrifol y gallai'r aelod neu'r person sy'n byw gyda'r aelod ddioddef trais neu fygythiad.

Gweithio ar eich pen eich hun
Gweithwyr sy'n gweithio ar eu pennau eu hunain am rywfaint neu drwy'r amser heb oruchwyliaeth neu gefnogaeth uniongyrchol neu agos yw rhain. Mae hyn yn berthnasol i Gynghorwyr pan fyddant yn cynnal cymorthfeydd, cwrdd â phreswylwyr neu pan fyddant yn ymweld a'u cymunedau.

Gweithio mewn ardaloedd gwledig / ynysig
Efallai na fydd ffonau symudol yn gweithio mewn rhai ardaloedd. Cyn i chi ddechrau ar eich taith, dylech bob amser ystyried sut y gallech gysylltu ag eraill os bydd problem yn codi, neu os yw'ch car yn torri i lawr ar ffordd wledig. Gwnewch yn siŵr bob amser fod rhywun yn gwybod i ble rydych chi'n mynd, a pha amser y disgwylir i chi ddychwelyd. Cerddwch i ffwrdd o sefyllfaoedd rydych chi'n eu hystyried yn fygythiol.

Cymorthfeydd Ward
Ceisiwch beidio â chynnal cymorthfeydd ar eich pen eich hun mewn adeilad sydd yn wag oni bai amdanoch chi. Os ydych chi'n cynnal cymorthfeydd ar eich pen eich hun ar hyn o bryd, trafodwch sut y gellir newid hyn gyda'ch cyd-Gynghorwyr. Efallai y bydd cynrychiolwyr Ward Aml-Aelod yn dymuno trefnu cymorthfeydd ar yr un pryd yn yr un lleoliad. Neu, gallech archebu ystafell yn un o Swyddfeydd y Cyngor, neu ganolfan gymunedol. Os ydych yn aelod o blaid neu grŵp gwleidyddol, efallai y bydd ganddynt gyfleusterau swyddfa y gallwch eu defnyddio lle bydd staff eraill yn bresennol yn yr adeilad bryd hynny, neu os ydych yn Aelod o'r Cyngor Tref neu Gymuned, efallai yr hoffech drefnu i gwrdd ag aelod o'r cyhoedd yn union cyn y Cyfarfod Tref neu Gymuned. pan fyddwch yn gwybod bod eraill yn bresennol yn y cyffiniau.

Asesu Risg
Mae Sefydliadau Suzy Lamplugh yn darparu offeryn defnyddiol i weithwyr asesu risg posibl wrth weithio ar eu pennau eu hunain, a all fod yr un mor berthnasol i Gynghorwyr:
https://www.suzylamplugh.org/Handlers/Download.ashx?IDMF=046a0410-030a-4b90-89bb-a48bed7b07d7
Mae'n argymell y cwestiynau canlynol ar gyfer eich rhestr wirio:

- ☒ *A oes gwir angen i mi wneud yr ymweliad/cyfarfod hwn ac a oes rhaid i mi ei wneud ar fy mhen fy hun? Gallwn i ofyn i'r cleient ddod i'r swyddfa/ganolfan?*
- ☒ *Ydw i wedi gadael yr holl wybodaeth berthnasol ar y bwrdd gwyn, yn fy nyddiadur a gyda chyfaill? (Os ydych chi'n defnyddio system paru ffrind.)*
- ☒ *Ydw i wedi cynnal f'archwiliadau diogelwch personol? (Ystyried y risgiau ac ystyried y **'Beth os'**).*
- ☒ *A oes gennyf ffôn symudol y gallaf ei gymryd gyda fi, gyda rhifau argyfwng wedi'u rhaglennu i mewn? A yw wedi'i wifrio ac a oes credyd arno?*
- ☒ *Ydw i'n teimlo'n hyderus i fynd?*

Mae'n argymell, oni bai y gallwch ateb **IE** i'r holl gwestiynau uchod neu os ydych yn hapus eich bod wedi rhoi mesurau eraill i gadw eich hun yn ddiogel, yna ni ddylech fynd.

Gweler y Rhestr Wirio Diogelwch Personol yn Atodiad A.

Cyfryngau Cymdeithasol a Cham-drin Ar-lein
Darperir hyfforddiant i Aelodau ar Gyfathrebu a'r Cyfryngau Cymdeithasol Cynghorir aelodau i gadw eu tudalennau cyfryngau cymdeithasol personol a Chynghorwyr ar wahân ac i ddefnyddio datganiad yn amlinellu'r 'rheolau ymgysylltu' ar gyfer y cyfryngau cymdeithasol. Mae croeso i aelodau efelychu datganiad Cyngor Sir Ceredigion:

"Rydym yn gofyn bod ein cyfranwyr yn parchu cyd-breswylwyr, busnesau a'n staff trwy ddilyn ein canllawiau cymunedol.

Rydym yn croesawu sylwadau a gwybodaeth sy'n berthnasol i'r pwnc.

Bydd sylwadau gan gynnwys y rhai sy'n sarhau neu'n ymosod ar berson neu sefydliad, rhai nad ydynt yn gysylltiedig â'r wybodaeth wreiddiol, iaith ddrwg neu wybodaeth a ystyrir yn dramgwyddus neu'n eithafol yn cael eu dileu ar unwaith.

Bydd sylwadau sarhaus neu athrodus yn cael eu dileu ar unwaith.

Mae gan Gyngor Sir Ceredigion yr hawl i flocio unrhyw berson neu dudalen a/neu adrodd i Facebook. Bydd camau i atal person neu dudalen a/neu adrodd i Facebook yn cael eu hystyried yn dilyn torri rheol/au o'r Canllawiau Cymunedol hyn neu oherwydd bod y person hwnnw'n dilyn neu'n hoffi i hyrwyddo cynnyrch neu wasanaeth yn unig, neu er mwyn cyhoeddi ymosodiadau haeddiannol/spam."

Mae CLlLC hefyd wedi cynhyrchu dogfen sy'n rhoi arweiniad ar y cyfryngau cymdeithasol, yn ogystal ag awgrymiadau defnyddiol ar sut i ddelio â cham-drin ar-lein, ac argymhellir bod pob Cynghorydd yn darllen ac yn ymgyfarwyddo â'r ddogfen hon os ydynt yn defnyddio cyfryngau cymdeithasol.

Os oes gan Gynghorydd unrhyw bryderon ynghylch cam-drin ar-lein, dylent hysbysu'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd ar unwaith.

Perygl o niwed difrifol
Mae gan Gyngor Sir Ceredigion rôl i'w chwarae wrth gefnogi presenoldeb diwylliant gwleidyddol agored, atebol a pharchus mewn ardaloedd lleol, ond mae angen bod yn ymwybodol o'r risgiau sy'n dod gyda gwasanaeth cyhoeddus proffil uchel. Ar adegau, gall cynghorwyr fod mewn perygl o niwed corfforol - yn enwedig lle maen nhw'n gysylltiedig â phenderfyniadau neu faterion amhoblogaidd neu ddadleuol.

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn gweithio'n rhagweithiol er mwyn ceisio deall lle gall risgiau o'r fath ddod i'r amlwg, megis adroddiadau dadleuol i'w hystyried yn ystod cyfarfodydd, a chydweithio'n agos gyda'r heddlu lleol a phartneriaid diogelwch cymunedol eraill i – a lle bo angen – yn rhoi trefniadau amddiffynnol ar waith ar gyfer cynghorwyr.

Efallai y bydd adegau pan fydd angen cymorth heb ei gynllunio ar aelod er enghraifft, lle mae cynghorwyr yn destun ymosodiadau ar gyfryngau cymdeithasol sy'n mynd y tu hwnt i drafodaeth wleidyddol dderbyniol.

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn darparu hyfforddiant i Gynghorwyr ar ddefnydd diogel o'r cyfryngau cymdeithasol, ac mae cyngor ac arweiniad pellach ar gael ar wefan CLILC, a modiwl e-ddysgu mewnol ar 'Ymwybyddiaeth o'r Cyfryngau Cymdeithasol'.

Lle mae Cynghorydd yn credu ei fod mewn perygl o niwed difrifol, rhaid iddo hysbysu'r heddlu ar unwaith, a hysbysu'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd i dynnu sylw at eu pryderon er mwyn i'r Cyngor allu cefnogi camau gweithredu gan yr heddlu lle bo hynny'n briodol. Gall pleidiau gwleidyddol hefyd roi cyngor i gynghorwyr ar y pynciau hyn.

Adrodd am ddigwyddiadau
Bydd yr holl ddigwyddiadau a adroddir i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd yn cael eu cofnodi ar system Rheoli Digwyddiadau y Cyngor. Mae'n bwysig eich bod yn rhannu'r wybodaeth hon, er mwyn cynnal asesiad priodol, ac i sicrhau bod cofnod o unrhyw fygythiadau posibl, pe bai materion pellach yn codi.

Manylion Cyswllt Brys
Ar ôl cael eu hethol, darparodd Aelodau eu manylion cyswllt drwy System Ceri. Mae angen i chi sicrhau bod y manylion hyn yn gywir, er mwyn i ni allu cysylltu â'ch teulu / perthynas agosaf os bydd argyfwng, pe bai angen. Edrychwch ar dudalennau Hunan-Wasanaeth Ceri i sicrhau bod y wybodaeth yn gyfredol.

Manylion Cyswllt Defnyddiol CSC
Y prif linellau ymholiadau yw:
CLIC (Ymholiadau Cyffredinol): 01545 570881
Ymholiadau Treth y Cyngor / Budd-dal Tai: 01970 633253
Tai Cymdeithasol / Digartrefedd: 01545 574123
Oriau agor ar gyfer y Ganolfan Gyswllt:
Llun i Iau: 08:45 – 17:00
Dydd Gwener: 08:45 – 16:30
Rhifau argyfwng ar gyfer y tu allan i oriau:
Argyfyngau Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol:
Gogledd Ceredigion: 01970 625277

De Ceredigion: 01239 851604
Argyfyngau Gwasanaethau Cymdeithasol: 030 456554

Gwybodaeth ddefnyddiol arall:
CLILC

- Diogelwch Personol i Aelodau
- Cyfryngau Cymdeithasol: canllaw i gynghorwyr
- Camdriniaeth ar-lein: Canllaw i Gynghorwyr

Cymdeithas Llywodraeth Leol:

- Canllawiau Diogelwch Personol i Gynghorwyr (LGiU)
- Hanfodion cyfathrebu â phreswylwyr, cydweithwyr a swyddogion
- Canllaw cynghorwyr ar drin aflonyddu, cam-drin a bygwth
- Cyngor ymarferol ar gyfer trin cam-drin ar-lein
- Cyngor ymarferol ar gyfer trin cam-drin corfforol a diogelwch personol
- Cyngor ymarferol ar gyfer trin cam-drin seicolegol ac effaith ar les

Adnoddau Eraill

- Ymddiriedolaeth Suzy Lamplugh
- Cadw'n ddiogel ar-lein
- Cydnabod y canllawiau bygythiad terfysgol

Atodiad A

Rhestr Wirio Diogelwch Personol

Cynnal Cymorthfa Ddiogel – Asesiad Risg

Mae aelodau'n cynnal cymorthfeydd a chyfarfodydd gydag etholwyr mewn ystod eang o leoliadau ac nid oes dull un maint i bawb o ran diogelwch. Serch hynny, mae rhai pwyntiau ymarferol i'w hystyried, llawer ohonynt yn debygol o fod yn berthnasol - a chofiwch ADOLYGU pob cymhorthfa ar ôl iddi orffen - oes angen newid unrhyw beth?

Meddyliwch am y canlynol	**Ticiwch**
Cysylltu â heddlu cymunedol lleol a dod i adnabod ac, os yw'n berthnasol, unrhyw staff diogelwch ar y safle; sicrhau bod y cysylltiadau hyn yn gwybod dyddiadau ac amseroedd cymorthfeydd.	
Sicrhau bod partner/cydweithiwr/ffrind yn ymwybodol o leoliad y cyfarfodydd arfaethedig a'r amser dychwelyd disgwyliedig; bod â threfniadau ymlaen llaw o beth i'w wneud os yw'r amser hwnnw wedi mynd heibio; cario cerdyn ffôn/ffôn symudol a sicrhau bod rhywun yn cael eu hysbysu os oes newid yn y cynllun, rydych wedi cael eich oedi, neu eich bod wedi dychwelyd yn ddiogel.	
Lle bynnag y bo'n bosibl, gofynnwch i rywun arall fod yn bresennol yn ystod cyfarfodydd fel y gallant gynorthwyo neu alw am help os oes angen.	
Gwiriwch y signal ffôn symudol yn yr ystafell a rhannau eraill o'r adeilad y byddwch chi'n eu defnyddio	
Wrth ddewis lleoliad nodwch ardal ddiogel gyda llwybr dianc hefyd y gellir ei ddefnyddio mewn argyfwng	
Sicrhewch fod y bwrdd neu'r ddesg sydd i'w defnyddio rhyngoch chi a'ch etholwr a bod eich cadair agosaf at y drws/allanfa a sicrhau nad yw eich llwybr wedi'i rwystro, er enghraifft gan ddodrefn, os oes angen i chi adael mewn argyfwng.	
Cael gwared ar unrhyw eitemau y gellid eu defnyddio i achosi niwed e.e. gwydrau dŵr a jwg; neu wrthrychau miniog.	
Cael cynllun ar gyfer yr hyn y byddech chi a'ch cydweithwyr yn ei wneud mewn argyfwng a'i adolygu'n rheolaidd gyda nhw	
Os yw'n briodol, gadewch y drws yn gilagored; neu defnyddiwch ystafell gyda drws sydd â phanel gwydr; Peidiwch byth â chloi eich hun i mewn i ystafell gyda dieithryn	
Cytunwch ar ymadrodd allweddol i rybuddio staff os bydd argyfwng.	
Sicrhau bod ffôn symudol wrth law gyda rhif wedi'i ddeialu ymlaen llaw i'w ddefnyddio i alw am gymorth	
Os ydych chi'n defnyddio lleoliad rheolaidd, ystyriwch osod botwm panig, sydd wedi'i gysylltu â system larwm wedi'i fonitro'n ddelfrydol.	
Os ydych yn trefnu cyfarfod etholwr y mae gennych bryderon yn ei gylch, ystyriwch yr opsiwn o drefnu'r cyfarfod mewn lleoliad a reolir gan y Cyngor fel Swyddfeydd y Cyngor, Llyfrgelloedd neu	

Ganolfannau Lles lle mae trefniadau yn eu lle i ymwelwyr a gellir sgrinio unigolyn wrth gyrraedd.	
Ystyriwch risgiau hysbysebu eich lleoliad ymlaen llaw ar gyfryngau cymdeithasol (e.e. Twitter) lle gall unigolion sydd a ffocws arnoch chi fonitro eich cynlluniau a lleoliadau yn anweledig.	
Sicrhewch fod eich GPS wedi'i ddiffodd ar apiau cyfryngau cymdeithasol fel Facebook sydd â mynediad cyhoeddus sy'n galluogi olrhain eich symudiadau.	
Gwnewch yn siŵr eich bod yn rhybuddio'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd os byddwch yn dechrau derbyn cyfathrebiadau bygythiol neu faleisus gan unigolion neu grwpiau gan fod hyn angen ymchwiliad pellach. Gallwch ofyn i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol os oes gennych unrhyw bryderon am unigolyn; neu nodi pryderon y gellir eu hymchwilio ynghylch person sydd wedi bod yn fygythiol ac yn dreisgar tuag atoch chi.	
Pan fydd etholwr yn gofyn am gyfarfod ynghylch cwyn yn erbyn y Cyngor, awgrymir cysylltu â'r Gwasanaeth cyn unrhyw gyfarfod i gadarnhau gwybodaeth ffeithiol. Os bu trais gwirioneddol neu fygythiol i staff y Cyngor, hysbysir y Cynghorwyr a chymerir camau priodol e.e. cyfarfod yn unig yn eiddo'r Cyngor, bod dau berson yn bresennol.	
Peidiwch â chario arian parod neu bethau gwerthfawr a pheidiwch ag arddangos gwrthrychau 'dymunol' yn agored fel ffonau symudol, gliniaduron ac ati. Os cewch eich herio, cydymffurfiwch ag unrhyw gais i drosglwyddo pethau gwerthfawr	
Os oes gwrthdaro a bod aelodau o'r cyhoedd yn ymosodol neu'n dreisgar, cysylltwch â'r Heddlu lle bo hynny'n briodol, ond sicrhewch fod Adroddiad Digwyddiad yn cael ei gwblhau. Mae'n debygol y bydd gofyn i staff hefyd ymdrin â'r person hwn yn dilyn eich cyfarfod ac efallai y bydd angen rhoi gwybod iddynt fod yna achwyniad a photensial am gamdriniaeth/trais.	

Eich diogelwch o Gwmpas y Ward – Asesiad Risg

Meddyliwch am y canlynol	**Ticiwch**
Fel ffigwr y gellir ei adnabod, efallai y bydd etholwyr neu eraill yn y stryd a mannau cyhoeddus eraill yn eich stopio. Mewn amgylchiadau o'r fath, mae'n bwysig mabwysiadu dull pragmatig o ymdrin â'ch diogelwch personol a, lle bo hynny'n berthnasol, diogelwch eich teulu a'ch staff.	
Byddwch yn ymwybodol o iaith ac ymddygiad corff pobl, ymddiriedwch yn eich greddf a chymerwch eich hun o'r sefyllfa os nad yw rhywbeth yn teimlo'n iawn.	
Peidiwch ag ynysu eich hun.	

Peidiwch â threfnu i gwrdd ag etholwr anhysbys heb fod staff/cydweithiwr/partner neu ffrind yn gwybod ble rydych chi, pa mor hir rydych chi'n myd i fod a sut i gysylltu â chi.	
Gwiriwch y signal ffôn symudol	
Rhowch wybod i'r Heddlu, am ymddygiad amheus, pryderon neu fygythiadau.	

Diogelwch yn y Cartref – Asesiad Risg

Mae'n bwysig bod yn ymwybodol o'ch amgylchoedd gartref ac yn eich swyddfa ac annog eich teulu a'ch staff i wneud yr un peth fel y gall ymddygiad anarferol neu amheus fod yn haws ei weld. Efallai y byddwch hefyd am ystyried y canlynol:

Meddyliwch am y canlynol	**Ticiwch**
Gwiriwch ddiogelwch a chadernid drysau allanol ac ystyriwch osod cloeon '*lever mortice deadlocks*' i ddrysau allanol os ydych yn eu newid; Sicrhau bod ffenestri â chloeon da sy'n addas ar gyfer y math o ffenestr.	
Gwiriwch am arwyddion o dorri mewn cyn mynd i mewn a ffoniwch yr heddlu os ydych chi'n meddwl y gallai rhywun fod wedi torri i mewn neu os ydych chi'n sylwi ar unrhyw beth anarferol fel drws agored neu ffenestr.	
Gwnewch yn siŵr bod gennych oleuadau digonol o amgylch perimedr eich cartref yn y nos ac ystyriwch ddefnyddio dyfais awtomatig neu adael goleuadau ymlaen os bydd hi'n dywyll pan fyddwch chi'n cyrraedd adref.	
Os ydych chi'n defnyddio car, byddwch yn effro i unrhyw newidiadau gweledol i'ch cerbyd.	
Os byddwch yn sylwi ar unrhyw beth amheus, cysylltwch â'r heddlu a pheidiwch â mynd i mewn i'r cerbyd.	